

Ο μνημειώδης τάφος στο «κρυφό» νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης που κινδυνεύει να χαθεί

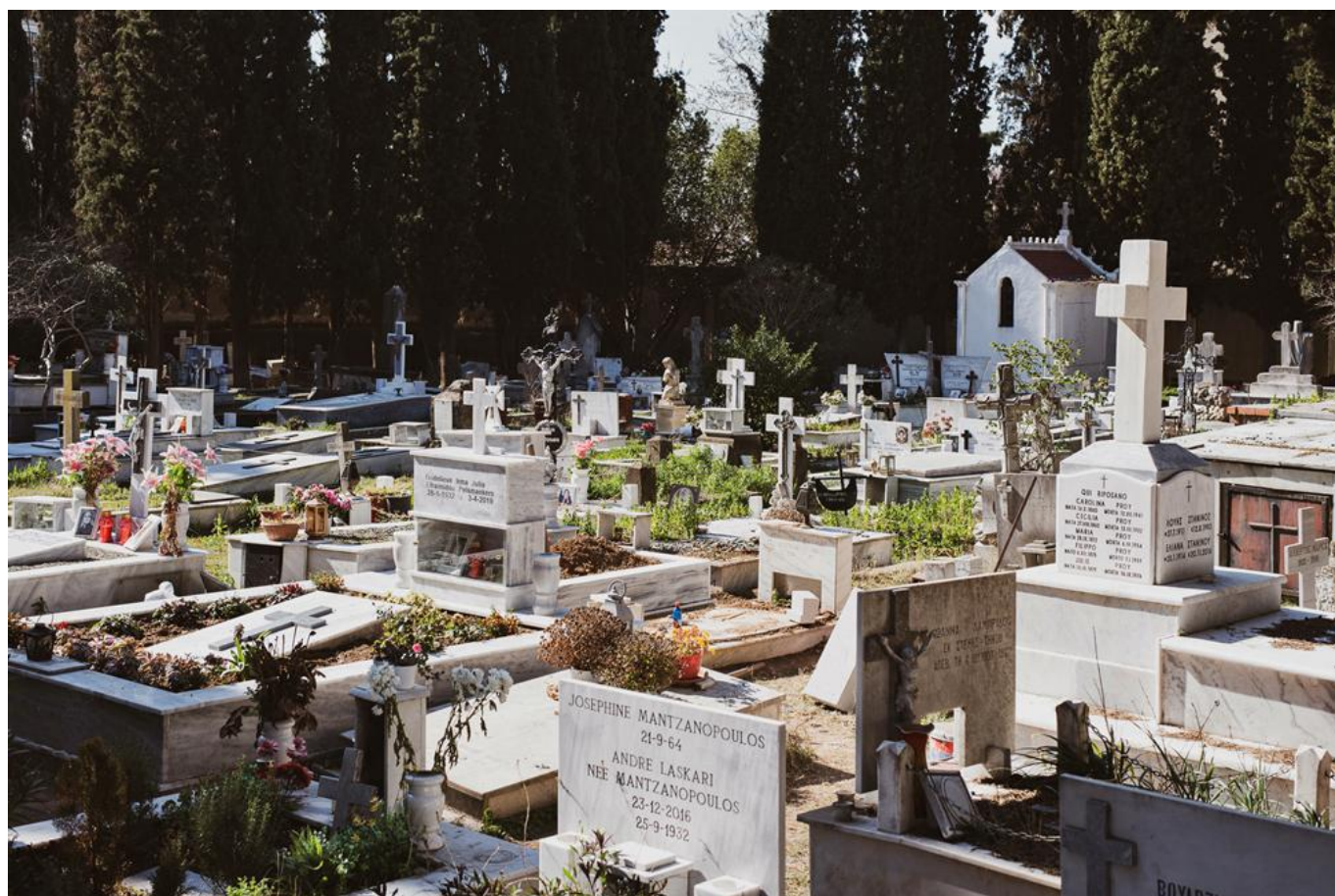
[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Οικολογία & Κλιματική Κρίση](#), [Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον](#) (χλωρίδα-πανίδα) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Εικόνες: Δημήτρης Τσίπας | Χριστίνα Παρασκευοπούλου

Πολλοί Θεσσαλονικείς αγνοούν ότι στην δυτική πλευρά της πόλης, κρυμμένο πίσω ακριβώς από τα συμμαχικά κοιμητήρια του Ζέιτενλικ, βρίσκεται το καθολικό νεκροταφείο του Αγίου Βικεντίου του Παύλου, ένας τόπος αλλοτινός και απόκοσμος, με ένα όλοδικό του γοτθικό, μελαγχολικό σύμπαν, με πρόσωπα που κάποτε έγραψαν σελίδες στην ιστορία της Θεσσαλονίκης να κοιμούνται για πάντα στην σιωπηλή του ατμόσφαιρα. ΑΔ Περιπατώντας ανάμεσα στους μαρμαρίνους τάφους, συναντάς ονόματα στις πλάκες, Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά, κι όχι μόνο, που μετρούν πάνω από 150 χρόνια ανάπαυσης στο κοιμητήριο και τα οποία έχεις ακούσει πολλές φορές αν έχεις διαβάσει για την πορεία της πόλης τους τελευταίους αιώνες.

Πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους, κάποτε σημαίνοντα πρόσωπα, έφτασαν από κάθε γωνιά του πλανήτη και συνέβαλαν στην αρχιτεκτονική, στην διπλωματία, στα καλλιτεχνικά πράγματα, αφήνοντας το στίγμα τους στην πολυπολιτισμική αυτή κοινωνία της Θεσσαλονίκης, που την κατέστησε σταυροδρόμι.

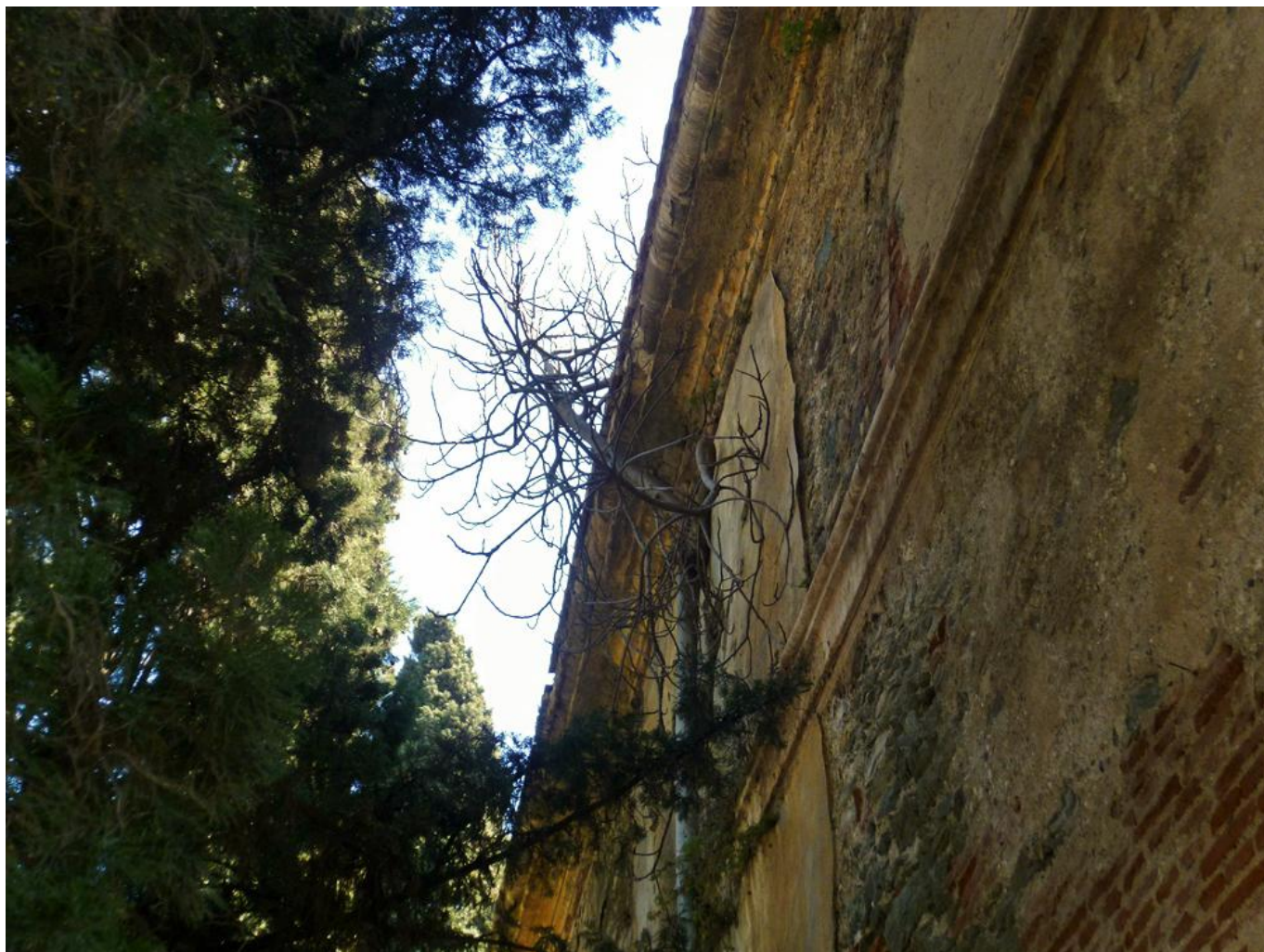
Σήμερα, κείτονται κάτω από το χώμα και τα αλλοτινά, παραμελημένα μνήματα, που έχουν αφεθεί στο μεγαλύτερο μέρος τους στην φθορά του χρόνου. Αυτή είναι η εικόνα που αντικρίζεις όταν φτάνεις μπροστά από το πιο επιβλητικό μνημείο του καθολικού νεκροταφείου: τον οικογενειακό τάφο του βαρόνου De Charnaud.

Ένα κτίσμα που ξεπερνάει πια τα 100 χρόνια και περνά σημαντικά σε διαστάσεις ακόμα και το παρεκκλήσι του κοιμητηρίου, ο κάποτε εντυπωσιακός τάφος σήμερα διατρέχει τον κίνδυνο του να γίνει ένα με το έδαφος που με δυσκολία πια το κρατά όρθιο.

Σου φέρνει αλήθεια μελαγχολία η σκέψη ότι ένας άνθρωπος του οποίου το όνομα κάποτε βρισκόταν στα χείλη των Θεσσαλονικέων και αποτέλεσε κομμάτι της νεότερης ιστορίας της πόλης, σήμερα έχει πια ξεχαστεί. Κι αυτό το αποδεικνύει, πέρα από τις ρωγμές του τελευταίου τόπου ανάπαυσής του, το απλούστατο γεγονός ότι δεν υπάρχει κανείς σήμερα που να έχει μια ξεκάθαρη ιδέα του ποιος έχει την ευθύνη γι' αυτό. Βλέποντας την εικόνα εγκατάλειψης του οικογενειακού τάφου των De Charnaud, δημιουργήθηκε η απορία πώς επιτρέπεται ένα τέτοιο μνημείο να βρίσκεται στη δεδομένη κατάσταση, και ποιος έχει την αρμοδιότητα συντήρησής του.

Η έρευνα που ακολούθησε φαντάζει πραγματικό ταξίδι, καθώς έχοντας μιλήσει με την γραμματεία της Καθολικής Ενορίας Θεσσαλονίκης, τον εφημέριό της, την Πολεοδομία και την Τεχνική Υπηρεσία Αμπελοκήπων, την Πρεσβεία του Βατικανού στην Αθήνα αλλά και εκπρόσωπο της Αρχιεπισκοπής Κέρκυρας, το συμπέρασμα που προέκυψε ήταν ότι κανείς δεν είχε μια ολοκληρωμένη εικόνα ούτε για το ιστορικό του μνημείου, αλλά ούτε και για το ποιος τελικά έχει σήμερα την ευθύνη του κτίσματος, που είναι έτοιμο να καταρρεύσει, καθώς πολύ απλά κανείς δεν έχει έγκυρες πληροφορίες για εκείνο.

Τα μόνα ξεκάθαρα δεδομένα που προέκυψαν, κυρίως μετά από επικοινωνία με πρώην δικηγόρο της Καθολικής Εκκλησίας, κατόπιν σύστασης του εκπροσώπου της Αρχιεπισκοπής, είναι ότι το νεκροταφείο είναι ιδιωτικό και αρμοδιότητας της καθολικής εκκλησίας, η οποία όμως δεν διαθέτει την οικονομική δυνατότητα να συντηρήσει παρά μόνο το παρεκκλήσι που βρίσκεται στο κοιμητήριο, καθώς και κάποιους κοινόχρηστους χώρους.

Καθώς το νεκροταφείο είναι ιδιωτικό, θεωρείται ευθύνη των μελών της οικογένειας του εκάστοτε ταφέντα να φροντίζουν και να συντηρούν το ανάλογο μνήμα. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν απόγονοι που να διαμένουν στην Θεσσαλονίκη ή εν ζωή απόγονοι γενικότερα, όπως συμβαίνει με τον τάφο των De Charnaud, τα μνήματα αφήνονται στην τύχη τους, ακόμα κι αν είναι ετοιμόρροπα.

Στην περίπτωση του οικογενειακού αυτού τάφου, σήμερα βρίσκεται παραμελημένος και ραγισμένος, καθώς πριν χρόνια ένας σπόρος πεύκου είχε παρεισφρήσει στην σκεπή του κτίσματος, βγάζοντας ρίζα, με αποτέλεσμα να φυτρώσει ένα μικρό δέντρο -που στη συνέχεια κόπηκε- και να σκίσει την πρόσοψη.

Είναι αληθινός λοιπόν ο κίνδυνος μια μέρα να καταρρεύσει, βλάπτοντας τα γύρω μνήματα, επίσης ιστορικής σημασίας, αλλά ενδεχομένως και κάποιον επισκέπτη του νεκροταφείου.

Ο αντίλογος σε αυτό ήταν το γεγονός ότι, καθώς στο νεκροταφείο γίνονται πλέον μονάχα μία με δύο ταφές τον μήνα και είναι την πλειοψηφία του χρόνου έρημο, δεν υπάρχει κίνδυνος να τραυματιστεί κανείς, καθώς πολύ απλά δεν περνάει κόσμος από το σημείο. Για τον ίδιο λόγο φαίνεται πως δεν έχει τοποθετηθεί και καμία προειδοποίηση στον γύρω χώρο σχετικά με τον κίνδυνο κατάρρευσης του κτίσματος.

Να σημειώσουμε βέβαια πως το κοιμητήριο έχει φύλακα τις ώρες που είναι ανοιχτό και επισκέψιμο. Όπως είχε αναφερθεί στην επικοινωνία με την γραμματεία της καθολικής ενορίας αλλά και με τον πρώην δικηγόρο της εκκλησίας, κάποια (άγνωστη) χρονική στιγμή, πιθανόν δεκαετίες πριν, είχε απαγορευτεί στην εκκλησία να κατεδαφίσει το κτίσμα (εικάζεται, από την Πολεοδομία), λόγω της ιστορικής σημασίας του, παρά της επίγνωσης του κινδύνου κατάρρευσης.

Σημειώνεται ότι η Πολεοδομία και η Τεχνική Υπηρεσία Αμπελοκήπων, όπως και η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας, δεν έχουν κάποια αντίστοιχη καταγραφή για το καθολικό νεκροταφείο.

Έτσι λοιπόν, ο οικογενειακός τάφος των De Charnaud συνεχίζει να στέκει,

άγνωστο για πόσο καιρό ακόμα, ραγισμένος, χωρίς κανένα ευοίωνο μέλλον να διαφαίνεται στον ορίζοντα, την στιγμή που θα μπορούσε να υπάρξει κάποια κίνηση, είτε από την καθολική εκκλησία ή από την πολιτεία, για να διασωθεί ένα τέτοιο μνημειώδες δείγμα του παρελθόντος. Λέγεται ότι, μετά τον Άγιο Αθανάσιο στον Εύοσμο, αποτελεί το παλαιότερο κτίσμα της δυτικής Θεσσαλονίκης.

Όπως μαρτυρά ένδειξη που αποκαλύφθηκε στα θεμέλια του κτίσματος, τα υλικά του φαίνεται να εισήχθησαν από την Ιταλία, και συγκεκριμένα από το Λιβόρνο. Στο εσωτερικό του, η ατμόσφαιρα στοιχειώνει, καθώς ήδη μέσα από τις κιγκλιδόπορτες διαφαίνεται το απόκοσμο τοπίο του. Κάτω από την ερειπωμένη οροφή του, με τις σχεδόν ξηλωμένες σανίδες, την μούχλα και την ξεφλουδισμένη μπογιά, στο βάθος διακρίνεις τον τάφο του βαρόνου Frederic De Charnaud, με ένα άγαλμα της Παναγίας υπερυψωμένο πάνω του σε βάθρο. Μπροστά του, ένα προσκυνητάρι με δύο χαμηλά σκαλοπάτια και δύο μαξιλάρια, που κείτονται εκεί πιθανότατα από την εποχή ανέγερσης του τάφου.

Ο δεξιός τοίχος του κτίσματος κρύβει μέσα του, πίσω από μεγάλες πλάκες με ονόματα και μηνύματα γραμμένα στην γαλλική γλώσσα, τις σαρκοφάγους των νεκρών των De Charnaud, είτε πρόκειται για άμεσα μέλη, ή μέλη της εκτεταμένης οικογένειας. Κάποιοι μάλιστα τάφηκαν εκεί τιμητικά, όπως η οικονόμος της οικογένειας ή μια Αδελφή του Ελέους, η σορός της οποίας στη συνέχεια μετακινήθηκε, αφήνοντας ένα κενό στον αριστερό τοίχο. Μια από τις ιστορίες της οικογένειας που θλίσουν βρίσκεται πίσω από την φθαρμένη πια φωτογραφία τεσσάρων μικρών κοριτσιών και της διπλανής του αδελφού τους. Σύμφωνα με όσα λέγονται, το αγοράκι πέθανε από μια μολυσματική ασθένεια, κι όταν οι γονείς του έδωσαν στις τέσσερις αδελφές του ένα παιχνίδι του, κόλλησαν κι εκείνες και πέθαναν όλες από την ασθένεια. Οι φωτογραφίες προτού φθαρούν,

Πηγή: Οι Φράγκοι της Σαλονίκης

Άλλη ιστορία που κυκλοφορεί στην καθολική κοινότητα είναι η φήμη ότι ο γιος του βαρόνου, Edouard De Charnaud, έχασε στα χαρτιά τα δύο αγάλματα που κοσμούν την είσοδο του οικογενειακού τάφου. Όταν την επόμενη μέρα οι κερδισμένοι στα χαρτιά πήγαν με κάρα να ξηλώσουν και να μεταφέρουν τα αγάλματα, εκδιώχθηκαν από την σύζυγο του φύλακα, με την αιτιολογία ότι τα πάντα μέσα στο κοιμητήριο αποτελούν περιουσία που τάχθηκε να φυλάει και επομένως τίποτα δεν μπορεί να

απομακρυνθεί από αυτό. Μέχρι σήμερα, τα αγάλματα συνεχίζουν να προστατεύουν την είσοδο του τάφου.

Μέσα στον τάφο των De Charnaud, σε διακατέχει δέος και μελαγχολία. Για την κάποτε μεγαλειώδη αίσθηση του μνημείου, αλλά και την σημερινή άγνοια περί αυτού και των «κατοίκων» του. Άλλωστε, και για την ίδια την οικογένεια λίγα στοιχεία μπορεί κανείς να βρει σήμερα ψάχνοντας. Με την ευχή για περισσότερη γνώση για το μνημείο, περισσότερο ενδιαφέρον και πρόνοια από όποιον αρμόδιο, ανατρέχουμε στην πιο πλήρη πηγή πληροφοριών για την ύπαρξη των De Charnaud στη Θεσσαλονίκη, όπως τις αποδίδει ο Γρηγόρης Μπρέντας στο βιβλίο «Οι Φράγκοι της Σαλονίκης».

Η Οικογενεια De Charnaud

Οι πρώτες πληροφορίες για την οικογένεια Charnaud στην Θεσσαλονίκη ανάγονται στα τέλη του 18ου αιώνα. Σε έκθεσή του, ο Γάλλος πρόξενος στη Θεσσαλονίκη, Felix de Beaujour, κατατάσσει τον εμπορικό οίκο των Charnaud μεταξύ των σημαντικότερων της πόλης. Την ίδια περίοδο, τον Νοέμβριο του 1792, ο Francois Charnaud αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Άγγλου πρόξενου της Θεσσαλονίκης.

ICI REPOSENT

GILY, YOLANDE, ORNELLA ET ADELE DE CHARNAUD NÉS LE 19 NOVEMBRE 1908. 7 MAI 1906. 15 FÉVRIER 1905. 17 AOÛT 1903.
ET ENLEVÉS À L'AFFECTION DE LEURS PARENTS DÉSOLÉS EDOUARD ET MARY DE CHARNAUD
LE 25 JUIN, LE 1ER ET LE 3 JUILLET 1912 APRÈS UNE COURTE MALADIE

SEIGNEUR, VOUS NOUS LES AVIEZ PRÊTÉS POUR FAIRE NOTRE BONHEUR: VOUS NOUS LES REDEMANDEZ
NOUS VOUS LES RENDONS, LE COEUR BRISÉ DE DOULEUR... MAIS QUE VOTRE VOLONTÉ SOIT FAITE !

SOLENNEMENT NOTRE FILLETTE
ADELE DE CHARNAUD, NÉE LE
17 MAI 1906 ET ENLEVÉE À NOTRE
CŒUR LE 16 FÉVRIER 1912
APRÈS UNE COURTE MALADIE.
PRIE POUR TES PAUVRES
PARENTS QUI SONT DANS LA DÉSOLATION.
MARY EDOUARD

SEIGNEUR NOUS VOUS LE DEMANDONS A CENOUX: NE NOUS SÉPAREZ PAS APRÈS NOTRE
MORT DE NOS ENFANTS QUE NOUS AVONS SI TENDREMENT AIMÉS PENDANT LA VIE
ACCORDEZ NOUS DE JOUIR ÉTERNELLEMENT DE LEUR SOCIÉTÉ AU CIEL PUISQUE
NOUS EN AVONS ÉTÉ PRIVÉS SI TÔT SUR CETTE TERRE !!

PRIEZ POUR EUX

ICI REPOSE LA DIGNITABLE MORTELLE

D'ANTOINETTE NICOLICH

DÉCÉDÉE LE 24 JUIN 1903, DANS SA 66 ANNÉE

ÉPOUX BIEN AIMÉ, MA DOULEUR EST IMMENSE, DIEU T'A RAPPELÉ À LUI APRÈS M'AVOIR DONNÉ LE BONHEUR LE
PLUS COMPLET PENDANT QUATRE ANS PASSÉS AUPRÈS DE TOI

AMI CHERI, J'ÉTAIS FIÈRE DE TON INTELLIGENCE, DE TA DROITURE, DE TON INTÉGRITÉ, TU POSSÈDES TOUTE L'ESTIME
ET LA PROFONDE TENDRESSE DE TON OCTAVIE, QUI RESTE ICI BAS PRIANT POUR TOI ET PLEURANT PAR TON DOUX
SOUVENIR.

BIENHEUREUX EST CELUI QUI MEURT DANS LE SEIGNEUR

ICI REPOSE

CAROLINE BLUNT

ENLEVÉE À L'AMOUR DES SIENS

LE 20 OCTOBRE 1912

Η οικογένεια διέμενε στον Φραγκομαχαλά, στο κτίριο όπου στεγαζόταν το βρετανικό προξενείο και ανήκε στον Ιωάννη Γούτα Καφταντζιόγλου. Σύμφωνα με αυτοκρατορικό φερμάνι, που απέστειλε ο σουλτάνος προς τον ιεροδίκη της Θεσσαλονίκης το 1793, ζητείται η διαλεύκανση της υπόθεσης κατά την οποία η άμαξα στην οποία επέβαινε ο Άγγλος πρόξενος Charnaud και ο Αυστριακός ομόλογός του, δέχτηκε επίθεση με πιστόλι, που είχε σαν αποτέλεσμα να σκοτωθεί ο οδηγός της άμαξας.

Ο Edward Daniel Clarke, Άγγλος περιηγητής που επισκέφθηκε την Θεσσαλονίκη τον Δεκέμβριο του 1801 και φιλοξενήθηκε στο σπίτι του Charnaud, πλέκει το εγκώμιο τόσο για την φιλοξενία του όσο και για τις γενναιόδωρες εξυπηρετήσεις του, για τις οποίες όλοι οι ταξιδιώτες που τον επισκέφτηκαν έχουν καταθέσει τις ευγνώμονες μαρτυρίες τους. Ιδιαίτερα μάλιστα τον εντυπωσίασαν οι ήρεμοι τρόποι του κυρίου Charnaud και η παιδεία ενός ευγενούς ανθρώπου που έλαβε πλούσια μόρφωση.

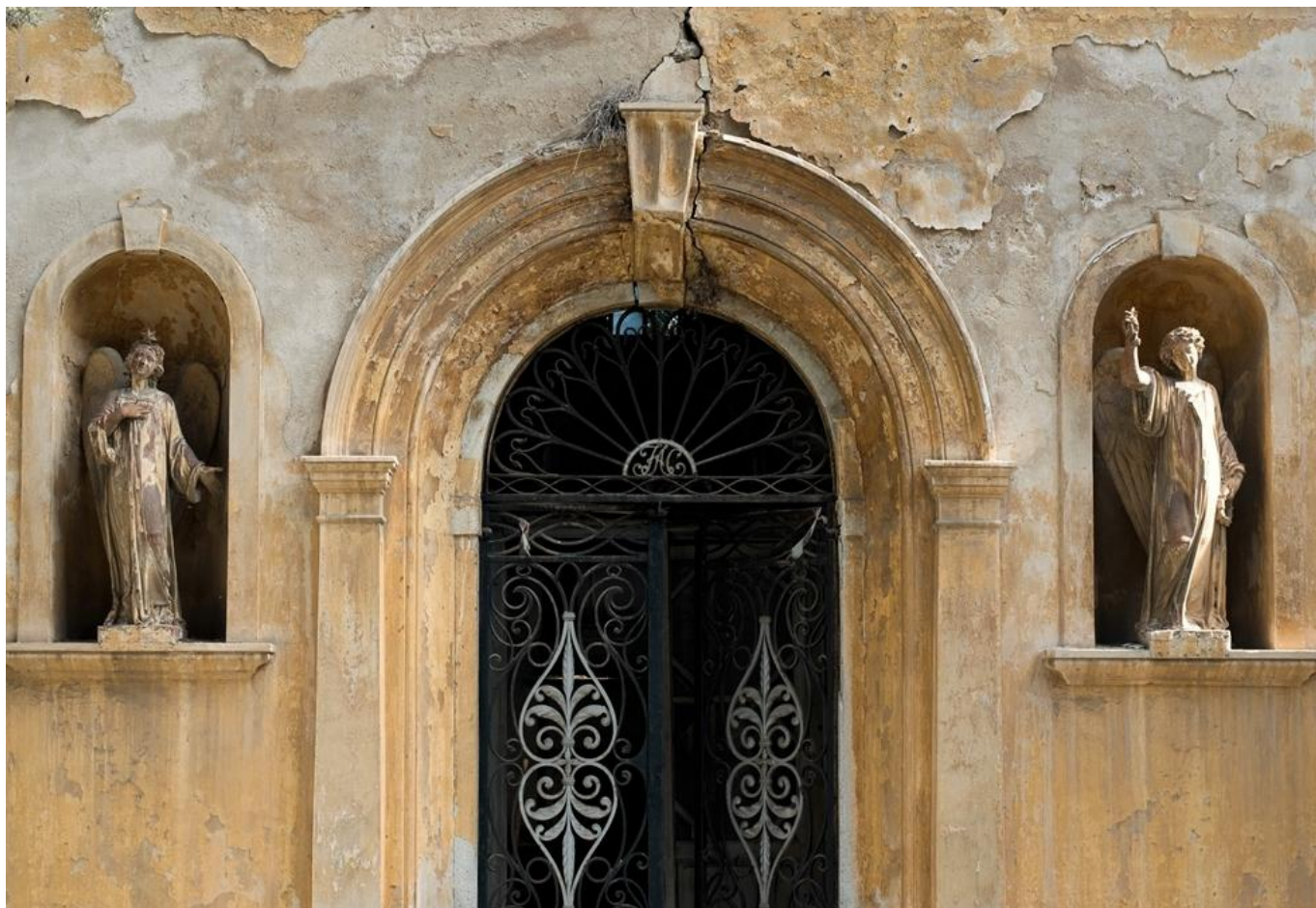
Ο Άγγλος γιατρός και περιηγητής, βαρόνος Henry Holland, ο οποίος επισκέφθηκε την Θεσσαλονίκη στα τέλη Νοεμβρίου του 1812, δίνοντας μια εκτενή περιγραφή της πόλης και των κατοίκων της, έγραψε για τον Charnaud: «Είναι από οικογένεια Λεβαντίνων, εγκατεστημένος στην πόλη πάνω από είκοσι χρόνια. Η σύζυγός του, που κατάγεται από την Ολλανδία, και οι κόρες του, που δεν έχουν φύγει ποτέ από την Τουρκία, γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα, αλλά μιλούν ελληνικά με άνεση και σαν συνηθισμένο μέσο επικοινωνίας. Δειπνώντας στο τραπέζι τους, βρήκαμε κάποια επαφή με τον αγγλικό τρόπο ζωής, αλλά συνδυασμένο με ό,τι συνηθίζεται στη νότια Ευρώπη».

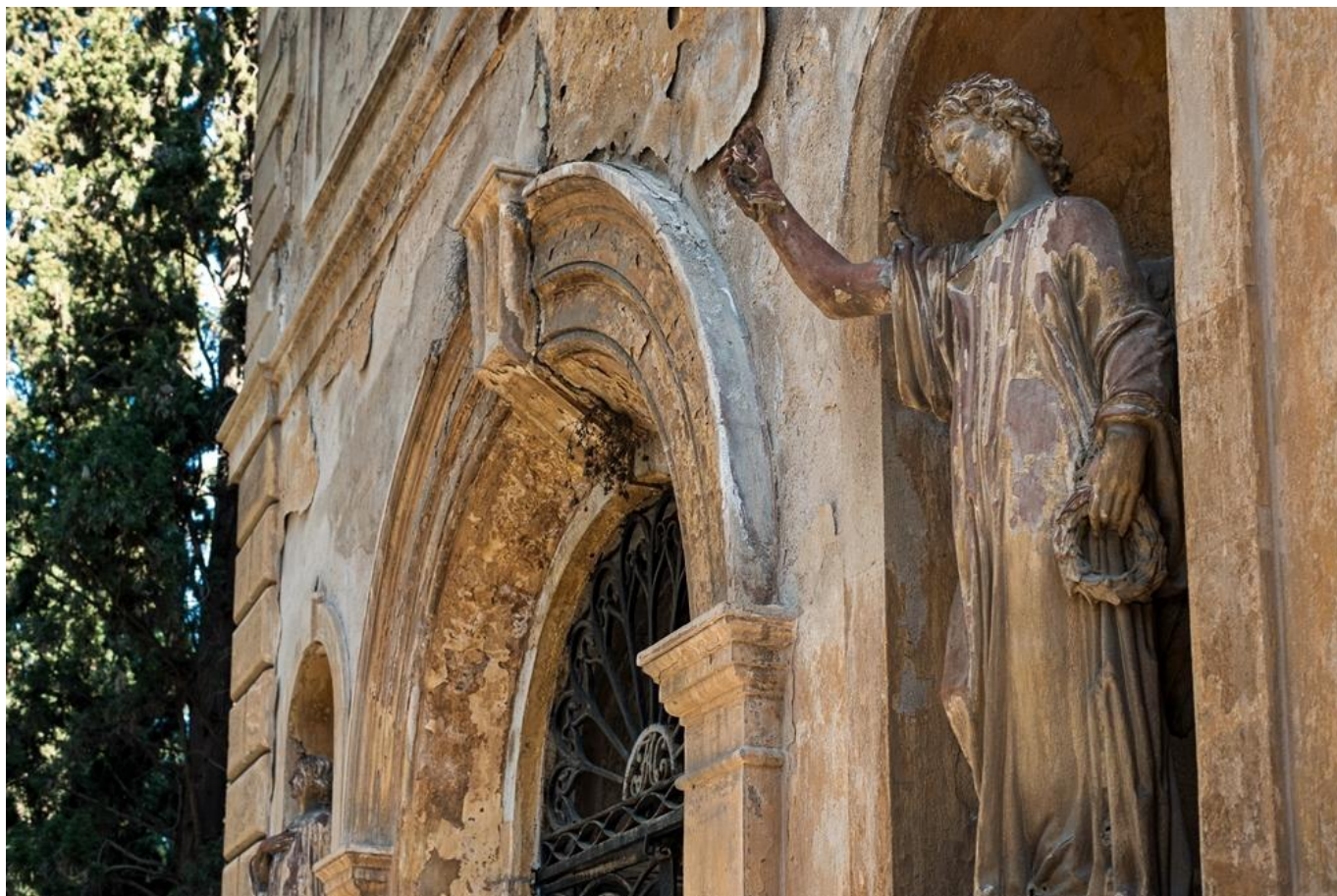
Ο Francois Charnaud άσκησε τα καθήκοντα του προξένου της Αγγλίας μέχρι το 1814 και επανήλθε το 1815. Το 1825, τον διαδέχθηκε ο γιος του, James, έως τον θάνατό του το 1832, οπότε πρόξενος ανέλαβε ο αδελφός του, John. Ο επιφανέστερος γόνος της οικογένειας των Charnaud ήταν ο μηχανικός στο επάγγελμα Frederic. Έργο του θεωρείται η βίλα Chateau mon Bonheur. Η τεράστια περιουσία του όμως αποκτήθηκε κυρίως από την εκμετάλλευση μεταλλείων στην Χαλκιδική και το εμπόριο ακατέργαστου καπνού.

Ο Κώστας Τομανάς αναφέρει ότι ο τίτλος του βαρόνου, που απέκτησε αργότερα, αγοράστηκε με τετρακόσιες λίρες που έστειλε ο Frederic De Charnaud στον Πάπα για το ταμείο του Βατικανού.

Ο Frederic αγόρασε μεγάλες εκτάσεις στην περιοχή του σημερινού Λαογραφικού Μουσείου, όπου έχτισε την μεγαλοπρεπή έπαυλή του, που έφερε την επωνυμία Villa mon Plaisir.

Η διοργάνωση δεξιώσεων και χορών στους γεμάτους ζωή χώρους της έπαυλης, παρουσία μάλιστα των αρχών και διάσημων ονομάτων της πόλης, αποτελούσαν σημεία αναφοράς για την κοσμική κοινωνία της Θεσσαλονίκης.

Στον Φάρο της Μακεδονίας διαβάζουμε ότι τον Ιανουάριο του 1885, ο Francois Charnaud δεξιώθηκε στην πολυετή έπαυλή του τους θρησκευτικής αρχηγούς και τους προξένους της πόλης, τον βαλή της Θεσσαλονίκης Γκαλίπ πασά και τον στρατιωτικό ακόλουθο της πρεσβείας της Μεγάλης Βρετανίας στην Κωνσταντινούπολη. Σύμφωνα επίσης με τον Φάρο της Μακεδονίας, στις αρχές του Σεπτεμβρίου του 1888 έλαβε χώρα «μεγαλοπρεπής χορός προς τιμήν του δουκός του Εδιμβούργου, στην εν Πύργοις έπαυλιν του Φρ. Σαρνώ».

Στο φύλλο της 8ης Αυγούστου 1890 της ίδιας εφημερίδας διαβάζουμε: «Την εσπέραν της χθες εδόθη πολυτελέστατον γεύμα εις την έπαυλιν του κυρίου Σιαρνό προς τιμήν του Άγγλου υποναυάρχου Ουόλτερ Κερ, αρχηγού της μοίρας της ναυλοχούσης εις τον λιμένα μας. Αυθωρεί η βίλα μετεβλέθη εις τεχνητόν παράδεισον, ο δε κήπος, πολυτελής, εφλέγετο υπό αφθόνου αεριόφωτος και απειραρίθμων φανών. Διάφοροι σημαίαι χαριέντως εκυμάτιζον εις τους ιστούς αυτών.

Τα παρά την βίλαν καφεενεία έβριθον κόσμου θαυμάζοντος το μεγαλείον του θεάματος, ενώ εκλεκταί μουσικαί έμελπον τους κεκλημένους, ους εδέχετο η κυρία Σιαρνό μεθ' όλης της χαρακτηριζούσης αυτήν λεπτότητος και αβρότητος. Επηκολούθησεν λαμπρός χορός, εις τον οποίον εδιακρίθη ο βαλής της Θεσσαλονίκης Γκαλήπ Πασάς».

Ο Frederic De Charnaud γύρω στο 1870, αγόρασε από τα παιδιά του Abott το πατρικό τους κτήμα Urendjick που σημαίνει «Μικρός Παράδεισος», στο Ρετζίκι εκεί όπου σήμερα φιλοξενούνται οι εγκαταστάσεις του κολλεγίου Δελασάλ. Άγνωστο γιατί, αφαίρεσε τα μάρμαρα, τα αγάλματα και τα σπάνια δέντρα, για να στολίζει την έπαυλη και τον κήπο του και άφησε το κτήμα σε πλήρη εγκατάλειψη να καταστραφεί από την φθορά του χρόνου. Οι σύγχρονοί του τον περιγράφουν ως άτομο καλλιεργημένο, που δημιουργούσε, φρόντιζε και χρηματοδοτούσε ερασιτεχνικούς θιάσους, μουσικές μπάντες και στήριζε κάθε μορφή καλλιτεχνικής δημιουργία στη Θεσσαλονίκη. Παράλληλα όμως, ήταν και ένας από τους μεγάλους φιλόανθρωπους της εποχής του.

Στον Φάρο της Μακεδονίας του Μαρτίου του 1885, βρίσκουμε την πληροφορία ότι οι χριστιανοί κρατούμενοι στις τουρκικές φυλακές της Θεσσαλονίκης, γνώριζαν ότι κατά τις γιορτινές ημέρες του Πάσχα που έρχεται, δεν θα τους λείψει το αρνάκι, το κρασί, το ψωμί και φυσικά ούτε ο καπνός, γιατί ήξεραν τον κ. Charnaud και βασιζόνταν στην γενναιοδωρία του. Υπήρξε επίσης από τα βασικότερα στηρίγματα για την οικονομική ενίσχυση της καθολικής εκκλησίας της Θεσσαλονίκης.

Το 1890, δώρισε στην καθολική ενορία οικόπεδο επί της οδού Μοναστηρίου, στον χώρο όπου σήμερα υψώνεται το ξενοδοχείο «Καψής», για να ανεγερθεί ναός αφιερωμένος στην μνήμη των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου.

Ο ναός θα λειτουργούσε για τις ανάγκες της ουνιτικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, αλλά τελικά έμεινε μόνο στην θεμελίωση, κυρίως λόγω της σθεναρής αντίδρασης της βουλγαρικής εξαρχικής εκκλησίας, αλλά και της επελθούσης παρακμής της ουνιτικής κίνησης στη Μακεδονία γενικότερα. Ο Frederic De Charnaud πέθανε τον Δεκέμβριο του 1891 σε ηλικία 68 ετών. Εικάζεται ότι ο θάνατός του οφείλεται στην μελαγχολία που τον κατείχε μετά την οικονομική καταστροφή του, αφού μέσα σε μια νύχτα έχασε 500.000 γαλλικά φράγκα στο χρηματιστήριο.

Ο γιος του, Edouard De Charnaud, ο οποίος χρημάτισε για χρόνια πρόξενος της Ισπανίας, περιγράφεται ως άτομο πολύ σπάταλο.

Ο Κώστας Τομανάς γράφει ότι «σύχναζε στα καλύτερα κέντρα και άναβε το πούρο του με αξιοσημείωτο τρόπο: με τον χρυσό και αδαμαντοποίκιλτο αναπτήρα του έβαζε φωτιά σε χαρτονομίσματα μεγάλης αξίας και στη συνέχεια άναβε με αυτά το πούρο του. Έτσι κατασπατάλησε την περιουσία του». Γεγονός είναι ότι ο Edouard De Charnaud, το 1895, έχοντας απόλυτη ανάγκη από χρήματα, αναγκάστηκε να πουλήσει το ερειπωμένο και εγκαταλειμμένο κτήμα στο Urendjick, στον Pascal Ruggiero στην τιμή των 200 Ναπολεόνιων φράγκων.

Το 1898 και το 1906 κατόρθωσε να χτίσει δύο σπίτια στον κήπο της έπαυλης των Charnaud, τα οποία όμως πούλησε το 1909 στον Κλέωνα Χατζηλαζάρου. Αμφότερα τα κτίρια είναι σήμερα κατεδαφισμένα. Λόγω αδιαφορίας(;) η ίδια τύχη επιφυλάσσεται και για τον οικογενειακό τάφο των Charnaud, αφού δύσκολα στέκει, ετοιμόρροπος και αφημένος στη φθορά του χρόνου που ήδη του έχει φερθεί βάνασα.

Πηγές: Οι Φράγκοι της Σαλονίκης, Κρικέλης Κώστας, Λαζαρίδης Σπύρος, Μπρέντας Γρηγόρης, Εκδόσεις: Κέντρο Ιστορίας Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης,

2018 Τομανάς Κώστας, Οι κάτοικοι της παλιάς Θεσσαλονίκης, Εκδόσεις: Νησίδες, 2006

Πηγή: parallaximag.gr